Barona Oy
Workery East, Pasilan asema-aukio 1, 8. krs.
00520 HELSINKI

17.9.2024

Tarkastusvaliokunta 19.9.2024 klo 12:30 / Asiantuntijapyyntö/K 2/2024 vp - Oleskeluluvat

1. Työntekijöiden oleskelulupien käsittelyn nykytila

Kokemuksemme mukaan työntekijöiden oleskelulupien käsittely on nopeutunut huomattavasti viimeisen vuoden aikana. Pääosin luvat käsitellään nopeasti ja ne saadaan jopa muutamassa viikossa. Se, että käsittelyaika on tavoitetta lyhyempi, johtunee osittain työnantajan sertifioinnista. Prosessi on tänä päivänä sujuva, nopea ja saamamme viranomaispalvelu on erinomaista.

Prosessissa on kuitenkin haasteita, jotka tulisi ratkoa:

- Työluvan käsittelyaikaan ei lasketa tunnistautumisen jonoa. Tämä on joissakin maissa kohtuuttoman pitkä, jopa useita kuukausia. Lisäksi kaikissa maissa ei tunnistautuminen ole lainkaan mahdollista, jolloin henkilöt joutuvat matkustamaan toiseen maahan päästäkseen tunnistautumaan ja saadakseen lupahakemuksensa vireille.
    - Ehdotamme selvitystä siitä, miten käyttöön voitaisiin ottaa sähköinen tunnistautuminen. Tunnistautumisen varmentaminen maahan saavuttaessa.
- Enter Finland -järjestelmän haasteet:
    - Työnantajalla tai valtuutetulla ei ole näkyvyyttä päätösdokumenttiin, ainoastaan tieto siitä, että päätös on tehty. Työnantajan olisi hyödyllistä saada tieto päätöksestä kokonaisuutena, jolloin relokaation valmistelu voidaan käynnistää nopeasti.
    - Rekrytoitaessa ryhmiä, olisi toivottavaa voida lisätä sama liite useammalle työntekijälle, nyt vain työehdot voidaan vakuuttaa useammalle samalla kertaa.

2. Erityisasiantuntijoiden pikakaista

Erityisasiantuntijoiden pikakaistan palvelulupaus 2 viikkoa toimii pääsääntöisesti hyvin.

Muutamia prosessissa tunnistettuja haasteita, joita olemme havainneet:

- Kun hakija jostain syystä putoaa pois pikakaistalta, yritys tai palveluntarjoaja ei saa tietoa syystä. Tiedon saaminen auttaisi palveluntarjoajia (esim. Finland Relocation Service) ja yrityksiä parantamaan omaa toimintaansa ja varmistamaan sujuvuuden jatkossa.
- Lupakorttien toimituksen osalta saamme toisinaan ristiriitaista tietoa lähetystöiltä ja VFS:ltä Joissain tapauksissa lupakortit toimitetaan lähtömaahan, sen sijaan, että ne toimitettaisiin Suomeen, jolloin henkilö voi heti saapua D-viisumin turvin. Näissä tapauksissa heidän on jäätävä odottamaan lupakortin saapumista lähtömaahan ja D-viisumi jää hyödyntämättä.

3. Muita haasteita

- Kaikille ei myönnetä henkilötunnusta luvan yhteydessä ja Suomeen saavuttaessa henkilötunnuksen saaminen kestää useita päiviä, jopa viikkoja. Henkilötunnusta kuitenkin tarvitaan relokaatioprosessin eri vaiheissa. Käytännössä erityisen hankalaa on pankkitilin avaaminen, mikä usein viivästyttää ensimmäisen palkan maksamista ja aiheuttaa tulijalle suuria haasteita selviytyä ensimmäisistä kuukausistaan Suomessa.
- DVV-rekisteröinnin hakemuksen voi tehdä sähköisenä jo ennen Suomeen saapumista, mutta henkilökohtainen tunnistautuminen on kuitenkin pakollista. Näin ollen

hakemuksen täyttäminen ei juurikaan nopeuta tätä prosessia. Tunnistautumisen jälkeen kotipaikan rekisteröinti kestää viikon, jopa pidempään.

- Alueelliset työlupalinjaukset tehdään 13 ELY – alueella eri ajankohtina ja linjausten voimassaoloaika vaihtelee alueelta toiselle. Koska rekrytointiprosessit ulkomailta ovat melko pitkiä, linjaukset voivat muuttua kesken prosessin. Lisäksi vaatimukset esim. kokoaika- vs. osa-aikatyön osalta vaihtelevat alueittain. ELYjen työlupalinjausten aikatauluja ja päätösten läpinäkyvyyttä tulee selkeyttää ja luoda selkeä prosessi siten, että rekrytoinnin alkaessa voidaan varmistaa linjauksen pitävyys. Muussa tapauksessa voidaan joutua tilanteeseen, jossa rekrytointiprosessi on edennyt lupavaiheeseen ja linjaus on muuttunut, jolloin joudutaan käynnistämään saatavuusharkinnan näyttö ja pahimmassa tapauksessa lupaa ei saada. Ryhmärekrytointien osalta työpaikkojen tulisi olla tiedossa lupaprosessin varhaisessa vaiheessa, mikä ei isojen ketjujen osalta aina ole mahdollista. Mikäli henkilöitä joudutaan siirtämään alueelta toiselle, aiheutuu tästä paljon ylimääräistä työtä sekä työnantajille että viranomaisille.

- Maahantuon muodollisuudet tulisi pystyä hoitamaan digitaalisesti ja panostaa eri viranomaisten (esim. Vero, Kela) sähköiseen tiedonsiirtoon. Kokonaisuutta on edistetty kokeiluin ja hankerahoituksella, mutta pysyvä omistajuus puuttuu.